ದಿವಾಕರಣಂದಿ ಮತ್ತು ವಡ್ಡಾರಾಧನೆ

ವಡ್ಡಾರಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಅನ್ಯಾನ್ಯಮೂಲಗಳಿಂದ ಉದಾಹೃತವಾಗಿರುವ ಕನ್ನಡೇತರ ಪದ್ಯಗಳಿಗೆ ಇದುವರೆಗೆ ಸಂಶೋಧಿತವಾಗದ ಮೂಲಗಳತ್ತ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುವ ಹಲವು ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಆ ಮಾಲೆಗೆ ಈಗ ಇನ್ನೊಂದುಹೂ ಪೋಣಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ವಡ್ಡಾರಾಧನೆಯ ೧೩ ನೆಯ ಕಥೆಯಾದ ‘ವಿದ್ಯುಚ್ಚೋರನೆಂಬ ರಿಸಿಯ ಕಥೆ’ ಯಲ್ಲೂ (ಪುಟ ೧೨೬) ಮತ್ತು ೧೬ನೆಯ ‘ದಂಡಕನೆಂಬ ರಿಸಿಯ ಕಥೆ’ ಯಲ್ಲೂ (ಪುಟ ೧೭೦) ಬಳಕೆಯಾಗಿರುವ ಒಂದು ಸಮಾನ ಪ್ರಾಕೃತ ಗಾಹೆ ಹೀಗಿದೆ:

ಅಚ್ಛಿಣಿಮೀಳಣ ಮೇತ್ತಂ ಣತ್ಥಿ ಸುಹಂ ದುಖ್ಖಮೇವ ಅಣುಬದ್ಧಂ
ಣಿರಯೇ ಣಿರಯೀ ಯಾಣಂ ಅಹಣ್ಣಿಸಂ ಪಚ್ಚಮಾಣಾ ಣಂ ||

ಇದು ಎರಡೂ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಸಮಾನ ಗಾಹೆಯಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಸಮಾನವಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೇ ಉದಾಹೃತವಾಗಿದೆ. ಈ ಗಾಹೆ ನಾರಕರು ನರಕದಲ್ಲಿ ಹಗಲಿರುಳೂ ಎಡೆಬಿಡದೆ ಕಷ್ಟಪಡುವುದನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತದೆ. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಎರಡು ಕಥೆಗಳಲ್ಲೂ ನರಕಶಿಕ್ಷೆ ಕುರಿತು ತಿಳಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಗಾಹೆಯನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅನ್ಯಮೂಲದಿಂದ ಹೆಕ್ಕಿದ ಈ ಗಾಹೆ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ನೇಮಿಚಂದ್ರ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಪ್ರಾಕೃತ ಕೃತಿ ತಿಲೋಯಸಾರಕ್ಕೆ

ಸೇರಿದ್ದು (ಗಾಹೆ ೨೦೭). ಚಾವುಂಡರಾಯನ ಗುರುಗಳೂ ಅನೇಕ ಗ್ರಂಥಗಳ ಕರ್ತೃವೂ ಆದ ನೇಮಿಚಂದ್ರಾಚಾರ್ಯನ ಕಾಲ ೧೦ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಉತ್ತರಾರ್ಧ.

ಈ ಗಾಹೆಯ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಇದುವರೆಗೆ ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಹೇಳದಿರುವ ಒಂದು ಹೊಸ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಮೊತ್ತ ಮೊದಲಬಾರಿಗೆ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುವುದು ಈ ಪುಟ್ಟ ಟಿಪ್ಪಣಿಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಷ. ಒಂದೆರಡು ಪಾಠಾಂತರಗಳ ಹೊರತು, ಬೇರೆ ಯಾವ ಬಂದಲಾವಣೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ, ಈ ಗಾಹೆ ಯಥಾಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ದಿವಾಕರಣಂದಿಯ 'ತತ್ವಾರ್ಥ ಸೂತ್ರಾನುಗತ ಕರ್ಣಾಟಕ ಲಘುವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ' ಯಲ್ಲಿ ಉದಾಹೃತವಾಗಿದೆ: ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಗತಿಯೇನೆಂದರೆ ಪ್ರಾಕೃತ ಗಾಹೆಗೆ ದಿವಾಕರಣಂದಿಯ ಕನ್ನಡ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ:

ಅಚ್ಚಿಣಿಮೀಳಮೆತ್ತ=ಕಣ್ಣಮೆ ಇಕ್ಕುವನಿತುವರಂ ಬೇಗಮಾದೊಡಂ, ಣತ್ಥಿ ಸುಹಂ=ಸುಖವಿಲ್ಲ, ದುಕ್ಖಮೇವ ಅಣುಬದ್ಧಂ= ದು:ಖಮನೆ ಬಳಿ ಸಂಧಿಪ್ಪರು, ಣಿರಯೇ=ನರಕದಲ್ಲಿ, ಣಿರಯೀ ಯಾಣಂ=ನಾರಕರು, ಅಹಣ್ಣಿಸಂ= ಅಹರ್ನಿಶಂ, ಪಚ್ಚಮಾಣಾಣಂ=ದು:ಖಾಗ್ನಿಯಿಂ ಸುಡೆಪಡುತ್ತಿಪ್ಪವರ್ಗಳುಂ ||

ಉಮಾಸ್ವಾತಿ(ಮಿ) ಇಲ್ಲವೇ ಗೃಧ್ರಪಿಂಛಾಚಾರ್ಯಕೃತ ಸಂಸ್ಕೃತ 'ತತ್ವಾರ್ಥ ಸೂತ್ರ' ಶಾಸ್ತ್ರಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲಾದ ಮೊದಲ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಗ್ರಂಥವೇ ದಿವಾಕರಣಂದಿ ರಚಿಸಿರುವ ತತ್ವಾರ್ಥಸೂತ್ರ ವೃತ್ತಿ. ದಿವಾಕರಣಂದಿಯ ವಿಚಾರವಾಗಿ ನಗರ ೫೭ ನೆಯ ಶಾಸನ ಮತ್ತು ಸೊರಬ ೫೮ನೆಯ ಶಾಸನದಿಂದ ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತವೆ. ಅದರ ಪ್ರಕಾರ ದಿವಾಕರಣಂದಿಯ ಕಾಲ ೧೦೬೨ (ಶಕ ೯೮೪) ಎಂದು ಖಚಿತವಾಗಿ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾದರೆ ವಡ್ಡಾರಾಧನೆಯ ಕಾಲ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಇದನ್ನೇ ಒಂದು ಪ್ರಬಲ ಆಧಾರವೆಂದು ಅಂಗೀಕರಿಸಬಹುದೇ ಎಂಬುದು ನಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಸಮಸ್ಯೆ. ಇದನ್ನು ಮುಖ್ಯ ಆಕರವಾಗಿ ಸ್ವಿಕರಿಸಲು ಮೂರು ತೊಡಕುಗಳಿವೆ: ೧. ಈ ಕನ್ನಡ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಿಕಾರನಾದ ದಿವಾಕರಣಂದಿಯು ಮೂಲದಲ್ಲಿಲ್ಲದ

ಎಷ್ಟೋ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪ್ರಾಕೃತ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಯಥೋಚಿತವಾಗಿ ಅನ್ಯಮೂಲಗಳಿಂದ ತಂದು ಸೇರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ೨. ಈ ಗಾಹೆಯು ದಿವಾಕರಣಂದಿಯ ವೃತ್ತಿಯ ಉಪಲಬ್ಧ ತಾಡೆಯೋಲೆ ಹಸ್ತ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇದ್ದು, ಇನ್ನೆರಡು ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ೩. ಈಗಾಗಲೆ ತಿಳಿದಿರುವಂತೆ ಈ ಗಾಹೆಯು ದಿವಾಕರಣಂದಿಗಿಂತಲೂ ಹಿಂದಿನದು, ನೇಮಿಚಂದ್ರರ ತ್ರಿಲೋಕಸಾರಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದು. ಈ ಮೂರು ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ವಡ್ಡಾರಾಧನೆಯ ಕಾಲವಿಚಾರ ಚರ್ಚೆ ಇನ್ನೂ ಶೋಧನೆಗೆ ತೆರೆದ ವಿಷಯವಾಗಿಯೇ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಒಂದು ಹೊಸ ಶಾಸನ, ಹೊಸ ವಿಗ್ರಹ

ಕರ್ನಾಟಕದ ಬಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹುನಗುಂದ ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ ಸೇರಿದ ಇಲಕಲ್ಲ ಸಮೀಪದ 'ಚಿನ್ನಾಪುರ ಎಸ್. ಟಿ.' ಎಂಬ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಡಕ್ಕಾಗಿ ಪಾಯತೋಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಪ್ರಾಚೀನ ಶಿಲಾ ಮೂರ್ತಿ ದೊರೆತಿದೆ. ಆಳೆತ್ತರದ ಸುಂದರ ಶಿಲಾಕೃತಿಯಾಗಿರುವ ಈ ಕಲ್ಲಿನ ವಿಗ್ರಹವು ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ತೀರ್ಥಂಕರರ ಮೂರ್ತಿಯಾದಾಗಿದ್ದು ಇದು ಕಾಯೋತ್ಸರ್ಗ –ಖಡ್ಗಾಸನದಲ್ಲಿದೆ. ತಪಸ್ಸಿಗೆ ನಿಂತಿರುವ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ತೀರ್ಥಂಕರರ ಧ್ಯಾನ ಮುದ್ರೆಯನ್ನು ಶಿಲ್ಪಿ ಕುಶಲತೆಯಿಂದ ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಬಿಡಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಪಾದ, ಕಾಲು, ಮಣಿಕಟ್ಟು, ತೊಡೆ, ಸೊಂಟ, ಎದೆ, ಭುಜ, ತೋಳುಗಳು, ಚಾಚಿದ ನೀಳ ಕೈಬೆರಳುಗಳು, ಕುತ್ತಿಗೆ, ನೀಳವಾದ ಕಿವಿ, ಕೆನ್ನೆ, ಕಪೋಲ, ಗಲ್ಲ, ತುಟಿ, ಮೂಗು, ಕಣ್ಣು, ಹುಬ್ಬು, ಹಣೆ, ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬಾಚಿದ ತಲೆಗೂದಲು ಇವು ಮನಸೆಳೆಯುವಂತೆ, ಮೋಹಕವಾಗಿವೆ.

ತು ಿಯ ಹಿಂಬದಿಗೆ ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಡಿಸಿರುವ ಪ್ರಭಾವಳಿಯಿದೆ. ಅಡಿಯಿಂದ ಮುಡಿಯವರೆಗೆ ಅಂಕುಡೊಂಕಾಗಿ ಸುರಳಿಗೊಂಡಿರುವ ಸರ್ಪವು, ತೀರ್ಥಂಕರರ ತು ಿಯ ಮೇಲ ಿ ತನ್ನ ಏಳು ಹೆಡೆಗಳನ್ನು ಕೊಡೆಯಾಗಿ ಹಿಡಿದಹ ಾಗೆ, ಬಿಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದೆ. ಅದರ ಮೇಲ ಿ ರತ್ನತ್ರಯ ಪ್ರತೀಕವಾದ ಮುಕ್ಕೊಡೆಯಿದೆ. ಜಿನಬಿಂಬದ ಕಾಲುಗಳ ಹ ್ತಿರ ಎಡಗಡೆ ಪದ್ಮಾವತಿಯಕ್ಷಿಯ, ಬಲಗಡೆ ಧರಣೇಂದ್ರ ಯಕ್ಷನ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನೂ ಪದ್ಮಾಸನದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದೆ. ಯಕ್ಷರ ಆಯುಧಗಳನ್ನೂ, ಆಭರಣ ಕಿರೀಟಗಳನ್ನು ಕಡೆದಿರುವ ನಿಪುಣತೆ ವಿಶೇಷ ಗಮನಿಕೆಗೆ ಅಹ ್ವಾಗಿದೆ. ಒಂದೇ ಶಿ ಿಯಲ್ಲಿ ನಗ್ನತೆಯ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನೂ, ಸರ್ಪ ಮುಕ್ಕೊಡೆ ಚವರಿ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷರನ್ನು ಸಾವಯುವತೆಯಿಂದ ಪ್ರಭಾವ ಶಾಲಿಯಾಗಿ ಮೂಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರುವುದು ಶಿಲ್ಪಿಯ ಕಲ ಾ ಚಾತುರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ.

ಈ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ಜಿನಬಿಂಬದ ಪಾದಪೀಠದಲ್ಲಿ ಏಳು ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತಿರುವ ಶಾಸನ ಪಾಠ ಹೀಗಿದೆ:

೧. ಶ್ರೀ ಮೂಲಸಂಗಸೇನಗಣ ಕೊಪಣತೀರ್ಥದೇವರ ಸಂಮಂದ

೨. ಆರ್ಯ್ಯಸೇನಭಟ್ಟಾರಕರ ಪ್ರಿಯಶಿಶ್ಯ ನಾಗಸೇನ ದೇವರಗುಡ್ಡು

೩. ಗಳು [ಗಳು?] ಮೂಲಿಗ ಬೊಂಮಗೌಡ ಮಾಳಗೌಡ ಹೆಗ್ಗ

೪. ಡೆ ವಿಠ್ಠಗೌಡ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮೂಲಿಗ ವಸದಿಯ ಮಾಡಿಸಿ

೫. ಪಾರಿಸ ದೇವರ ಪ್ರತಿಷ್ಟೆಯಮಾಡಿಸಿ ಯಿಂಮತ್ತರು ಕೆಯ್ಯನು

೬. ಸವಣಗಲ್ಲ ತೆಂಕಸಿ ಬಳದಿವೆ ಕೆಯ್ಯ ಬಡಗಸೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟುಹೊಂಗಪಾ

೭. [ಪಾ][2] ಯ್ಯ ಬಿಟ್ಟು ಧರ್ಮವನ್ನು [ನ][3] ಡಯಿಸಿದರು|| ಮಿಡಿಗೊಳಗವ ಬಿಟ್ಟರು.

ಇದೊಂದು ಅಪ್ರಕಟಿತ ಶಾಸನ. ಇದರಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುವ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಅಂಶಗಳು:

೧. ದೊರೆತಿರುವ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ವಿಗ್ರಹವು 'ಮೂಲಿಗ ವಸದಿ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಬಸದಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆಯಾಗಿದ್ದು, ಆ ಬಸದಿಯ ಮೂಲ ನಾಯಕ ಪ್ರತಿಮೆಯಾಗಿದೆ.

೨. ಈ ದೇವಾಸ್ಥಾನವನ್ನು (ಮೂಲಿಗ ವಸದಿ) ಕಟ್ಟಿಸಿದವರು ಮೂಲಿಗ ಮನೆತನಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಬೊಮ್ಮಗೌಡ, ಮಾಳಗೌಡ ಮತ್ತು ಹೆಗ್ಗಡೆ ವಿಠ್ಠಗೌಡ.

೩. ಈ ಮೂರು ಮೂಲಿಗರು ನಾಗಸೇನದೇವ ಎಂಬ ಆಚಾರ್ಯರ ಶಿಷ್ಯರು.

೪. ಈ ನಾಗಸೇನದೇವ ಮುನಿಯ ಮೂಲ ಸಂಘಾ ಸೇನಗಣದ ಅರ್ಯ್ಯಸೇನ ಭಟ್ಟಾರಕರ ಪ್ರಿಯ ಶಿಷ್ಯರು.

೫. ಈ ಮೂಒಲಿಗವಶಿಯು ಕೊಪಣತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಅಧೀನ (ಪ್ರತಿಬದ್ಧ) ವಾಗಿದ್ದಿತು. ಆರ್ಯಸೇನ ಭಟ್ಟಾರಕರು ಕೊಪನ ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವರು. ಇಷ್ಟು ಸಂಗತಿಗಳು ಈ ಹೊಸ ಶಾಸನದಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟ ವಾಗಿವೆ. ಮೂಲಿಗ ವಸದಿಯು ಪ್ರಾಯ: ಈಗ ಮೂರ್ತಿ ದೊರೆತಿರುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೋ, ಚೆನ್ನಾಪುರದಲ್ಲಿಯೋ ಇದ್ದಿರಬೇಕು; ಚೆನ್ನಾಪುರ ಎಂಬ ಹೆಸರು 'ಜಿನ್ನಾಪುರ' ಎಂಬುದರ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಗಿರುವುದು ಸಾಧ್ಯ. ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಅದು ರಚಿತವಾದ ಕಾಲದ ನಿರ್ದೇಶನವಿಲ್ಲ.

ಅಂತರಬಾಹ್ಯ ಆಧಾರಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಶಾಸನದ ಲಿಪಿಯ ಲಕ್ಷಣದಿಂದ ಇದು ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಗಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ವಿಗ್ರಹದ ಲಕ್ಷಣವು ಕೂಡ ಕಲ್ಯಾಣಿ ಚಾಳುಕ್ಯರ ಕಾಲದ ರಚನೆಗೆ ಹೋಲಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಈ ಶಾಸನೋಕ್ತರಾದ ಮೂಲಸಂಗ ಸೇನಗಣದ ನಾಗಸೇನ ದೇವರೂ, ಇದೇ ಬಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ ಹುನಗುಂದ ತಾಲೂಕು ಅರಸಿಬೀಡು ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಉಕ್ತರಾದ ಮೂಲಸಂಗ ಸೇನಗಣದ ನಾಗಸೇನ ಪಂಡಿತರೂ ಪ್ರಾಯ: ಒಬ್ಬರೇ ಆಗಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ. ಈ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ಇರುವ ಪೂರಕ ಆಧಾರಗಳು:

೧. ಇಬ್ಬರೂ ಸಮೀಪ ಸ್ಥಳದವರು
೨. ಇಬ್ಬರೂ ಸಮಾನ ಕಾಲದವರು
೩. ಇಬ್ಬರೂ ಮೂಲಸಂಘ ಸೇನಗಣದವರು
೪. ಇಬ್ಬರೂ ಒಂದೇ ಹೆಸರಿನವರು.

ನಾಮಾಸಾದೃಶ್ಯವೊಂದೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಇತರ ಮೂರು ಪೂರಕ ಆಧರಗಳು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿವೆ. ಗೊಣದ ಬೆಡಂಗಿ ಎನಿಸಿದ ಅಕ್ಕಾದೇವಿಯು ಚಾಳುಕ್ಯರ ಜಗದೇಕಮಲ್ಲ ಜಯಸಿಂಹನ (೧೦೧೬–೪೨) ಸಹೋದರಿ. ಹೊಟ್ಟೂರ ಶಾಸನದಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುವಂತೆ ಅಕ್ಕಾದೇವಿಯು ಹಾನುಗಲ್ಲು ಕದಂಬರಾಜನಾದ ಮಯೂರ ವರ್ಮನ (೧೦೨೧/೨೨–೧೦೫೦) ಮಡದಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ಚಾಳುಕ್ಯರ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಮಲ್ಲ ಒಂದನೆಯ ಸೋಮೇಶ್ವರ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯು (೧೦೪೨–೬೮) ಈಕೆಯ ಸೋದರಳಿಯ. ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಮಲ್ಲ ಸೋಮೇಶ್ವರನ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಗೊಣದ ಬೆಡಂಗಿ ಅಕ್ಕಾದೇವಿಯು ಒಮ್ಮೆ ಗೋಕಾಗೆಯ ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ, ಮಾಲ ಸಂಘ ಸೇನಗಣ ಪೊಗರಿಗಚ್ಛದ ನಾಗಸೇನ ಪಂಡಿತನಿಗೆ, 'ಗೊಣದ ಬೆಡಂಗಿಜಿನಾಲಯದ ರಿಸಿಯುರ್ಗಳ ಅಜ್ಜಿಕೆಯ

ಆಹಾರದಾನಕ್ಕಾಗಿ' ದಾನ ನೀಡಿದಳು [ಇ.ಆ. ೧೮. ೨೭೦.೧೦೨೨. ಬೇಲೂರು (ಬಿಜಾಪುರ ಜಿ/ಬದಾಮಿ ತಾ): ಎ.ಇ. ೧೫. ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೦೫೦, ಪು. ೭೮: ಎ.ಇ. ೧೭. ೧೦. ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೦೪೭, ಪು. ೧೨೨. ಅರಸಿಬೀಡು: ಸೌ.ಇ.ಇ. ೧೧-೧. ೮೦. ೧೦೪೭, ಅರಸಿಬೀಡು]. ಈಗಿನ ಆಂಧ್ರ ಪ್ರಾಂತದ ಅನಂತಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಗುತ್ತಿ ತಾಲೂಕಿಗೆ ಸೇರಿದ ಕೊನಕೊಂಡ್ಲದಲ್ಲಿನ ರಸಸಿದ್ಧಾಂತ ಗುಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಇರುವ ಬಂಡೆಯಮೇಲೆ 'ಶ್ರೀ ನಾಗಸೇನ ದೇವರ ನಿಸದಿ' ಎಂದು ಲಿಖಿತವಾಗಿದೆ. [ಎಆರ್ಎಸ್ಐಇ ೧೯೪೦೪೧, ಬಿ-೪೫. ಕೊನಕೊಂಡ್ಲ] ಈ ನಿಸದಿಯು ಸಹ ಮೇಲ್ಕಂಡ ಮೂಲಿಗೆ ವಸದಿಯ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಉಕ್ತರಾಗಿರುವ ಆರ್ಯಸೇನ ಭಟ್ಟಾರಕರ ಶಿಷ್ಯನಾದ ನಾಗಸೇನ ದೇವರ ನಿಸದಿಯೇ ಆಗಿರುವುದು ಸಂಭಾವ್ಯ.

ತಜ್ಞರಾದ ಚರಿತ್ರಕಾರರು ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ಸಂವಾದಗಳಿಗೆ ತೊಡಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಬಸದಿಗಳ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ, ಕೊಪಣ ತೀರ್ಥದ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ, ಜೈನ ಆಚಾರ್ಯ ಪರಂಪರೆಯ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ, ಚಾಳುಕ್ಯರಕಾಲದ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಮೂಲಿಗಬಸದಿಯ ಪುಟ್ಟ ಶಾಸನಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಮಹತ್ವವಿದೆ.

ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು:

೧. ಕಂಡಕರಣಿಕಾರನ ದೋಷದಿಂದ [ಗಳು] ಎಂಬುದು ಪುನರಾವರ್ತನೆಯಾಗಿದೆ.

೨. ಅದೇ ರೀತಿ [ಪಾ] ಎಂಬುದು ಪುನರಾವರ್ತನೆಯಾಗಿದೆ.

೩. [ನ] ಎಂಬ ಅಕ್ಷರ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿದೆ.